

KTI notat 17/2007 - Bakgrunn for vedtak

Søker/sak:	Agder Energi Produksjon AS/Færåsen kraftverk		
Fylke/kommune:	Vest-Agder/Lindesnes		
Ansvarlig:	Øystein Grundt/seksjonssjef KTI	Sign.:	
Saksbehandler:	Eilif Brodtkorb/senioringeniør KTV	Sign.:	
Dato:	14 MAR 2007		
Vår ref.:	NVE - 2007-03168-1	KTI	17/2007
Sendes til:	Søker, alle som har uttalt seg til søknaden		

Middelthuns gate 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO
Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
E-post: nve@nve.no
Internett: www.nve.no
Org. nr.:
NO 970 205 039 MVA
Bankkonto:
0827 10 14156

Søknad om tillatelse til utbygging av Færåsen kraftverk, Lindesnes kommune i Vest-Agder

Innhold

Søknaden	1
Høringsuttalelser.....	15
Søkers kommentarer til uttalelsene	20
Norges vassdrags- og energidirektorats merknader.....	21
NVEs vurdering og konklusjon.....	24

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene og nytten med tiltaket overstiger skaden for allmenne og private interesser som blir berørt slik at kravet i vannressursloven § 25 er tilfredsstillt. Vi gir derfor Agder Energi Produksjon AS tillatelse etter § 8 i vannressursloven til å bygge Færåsen kraftverk på de vilkår som følger vedlagt.

Søknaden

Agder Energi Produksjon AS har sendt følgende søknad til NVE datert 05.04.06 om tillatelse til bygging av Færåsen kraftverk i Lindesnes kommune:

"Agder Energi Produksjon AS ønsker å utnytte vannfallet mellom Eptevatn og Brådlandsvatn i Lindesnes kommune i Vest-Agder fylke, og søker herved om følgende tillatelser:

1. Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:

- å bygge Færåsen kraftverk.

2. Etter forurensningsloven om tillatelse til:

- gjennomføring av tiltaket.

Spenningsnivå på koblingsanlegg og nett-tilknytningen (jordkabel) vil være 22 kV. Områdekonsesjonæren, Agder Energi Nett as (AEN) (datterselskap til Agder Energi as), vil få driftsansvaret for de elektriske anleggene. Det anses derfor ikke nødvendig å søke om særskilt tillatelse til bygging og drift av kraftverket i medhold av energiloven.

Nødvendig opplysninger om tiltaket fremgår av vedlagte utredning. Vi ber om en snarlig behandling av søknaden.”

Vi refererer videre fra søknaden:

”Innledning

Om søkeren

Tiltakshaver for Færåsen kraftverk er Agder Energi Produksjon AS (AEP), ett heleid datterselskap til Agder Energi AS. Kommunene på Agder eier til sammen 54,5 prosent av aksjene i Agder Energi. De resterende 45,5 prosent eies av Statkraft AS.

Agder Energi Produksjon (AEP) ivaretar drift og vedlikehold av kraftstasjoner og reguleringsanlegg gjennom en felles operatørenhet. Selskapet eier 30 kraftverk og er deleier i ytterligere 16 kraftverk. Samlet installert ytelse er rundt 1.700 MW, med en årlig midlere produksjon på ca. 7,5 TWh.

Begrunnelse for tiltaket

Politiske signaler nedfelt i regjeringserklæringen til ”flertallsregjeringen” tilsier at det søkes etter muligheter for å øke kraftproduksjonen i vassdrag som allerede er regulert, ref anførsel om at – eksisterende vannkraftstruktur må utnyttes bedre og bruken av småkraftverk må økes, uten å komme i konflikt med naturverninteresser.

Kraftverk med en installasjon på mellom 1 og 10 MW defineres av NVE som ”småkraftverk”. Det planlagte kraftverket ved Færåsen vil få en installasjon på omkring 1,4 MW, noe som gjør at det faller inn under denne betegnelsen.

Utbyggingen ønskes realisert for å bedre utnyttelsen av kraftpotensialet i eksisterende reguleringer, og vil bidra til en årlig kraftproduksjon på i underkant av 6 GWh.

Færåsen kraftverk vil berøre en avgrenset fallstrekning nedstrøms et eksisterende reguleringsmagasin hvor vannføringen i utgangspunktet er sterk regulert. Nærområdet for øvrig er berørt av tekniske inngrep i form av vei opp til eksisterende damanlegg, og kraftverket vil ikke berøre områder som defineres som ”urørt natur” eller inngrepsfrie naturområder. Utbyggingen vurderes å ha små miljøkonsekvenser, og skulle dermed være i tråd med overordnede politiske føringer.

Geografisk plassering av tiltaket

Kraftverket er planlagt lokalisert nedstrøms reguleringsmagasinet Eptevatn i Trylandsvassdraget i Lindesnes kommune i Vest-Agder fylke, se kartskisse i vedlegg 1. Kraftverket vil utnytte fallet mellom Eptevatn og Brådlandsvatn, og får utløp direkte i Brådlandsvatn. Trylandsvassdraget er et sidevassdrag til Audna, og munner ut i denne ved Tryland som ligger mellom Konsmo og Vigmostad.

Dagens situasjon og eksisterende inngrep.

Trylandsvassdraget har sitt utspring i området nord for Sundsvatn i Lyngdal kommune. Vassdraget går herfra videre sørover i Audnedal kommune ned til Eptevatn hvor det går over i Lindesnes kommune. Fra Eptevatn går vassdraget via Brådlandsvatn og Krosstjørn (Aklandstjønn) før det munner ut i Audna. Lelandsvatn inngår også i vassdraget, og renner inn i Brådlandsvatn fra sør, se kart i vedlegg 1 og vedlegg 2.

Trylandsvassdraget er i dag regulert for kraftproduksjon i Tryland kraftverk. Tryland kraftverk ligger i vassdragets nedre del med utløp direkte til Audna. Det eksisterer 4 reguleringsmagasin i vassdraget. Oppstrøms det planlagte Færåsen kraftverk ligger reguleringsmagasinene Sundsvatn og Eptevatn. Disse gjør at vannføringen på utbyggingstrekningen i utgangspunktet er sterkt regulert. De øvrige reguleringsmagasinene er Lelandsvatn og Aklandstjønn. Sistnevnte er inntaksmagasin for Tryland kraftverk. Tryland kraftverk med tilhørende reguleringsanlegg og magasiner eies av Agder Energi Produksjon as (AEP), ref kgl. res av 02.09.21.

Oversikt over magasindata for de eksisterende magasinene i Trylandsvassdraget følger av tabellen nedenfor.

Navn på magasin	Magasinvolu m (mill m ³)	Nedbørfelt (km ²)	HRV (moh)	LRV (moh)	Regulerings høyde (m)
Sundsvatn	8,6	11,4	331,02	326,02	5,0
Eptevatn	8,4	22,0	231,92	221,92	10,0
Lelandsvatn	10,3	17,1	195,79	186,79	9,0
Krosstjørn (Aklandstjønn)	0,5	10,0	168,25	-	-

Ovennevnte reguleringshøyder følger av OED's brev av 18.08.92.

Magasinene reguleres i dag etter Tryland kraftverk sitt behov innenfor de gitte reguleringsgrenser.

Utbyggingsområdet har god veidekning. Fra Tryland til Brådland (beliggende ved Brådlandsvatn) er det kommunal vei. Fra Brådland og videre fram til dammen ved Eptevatn (dam Færåsen) er det bomvei. Denne veien følger delvis vassdraget, og krysser midtre del av utbyggingstrekningen. Veien er bygd for å sikre adkomst til dam Færåsen, og Agder Energi Produksjon AS har permanent bruksrett til denne veien. Frem til gårdene ved Brådland går en 22 kV lufelinje.

Området er i utgangspunktet berørt av "tyngre tekniske inngrep", og en utbygging vil følgelig ikke påvirke inngrepsfrie naturområder.

Beskrivelse av tiltaket

I det følgende omtales tekniske forhold knyttet til prosjektet. Det vises til kart over utbyggingsområdet, ref vedlegg 3.

Det tas forbehold om justering av størrelsen på tekniske installasjoner i forbindelse med detaljprosjektering, tilbudsevaluering og kontraktinngåelse.

Hoveddata

Kraftverket

<i>Nedbørfelt (km²)</i>	33,4
<i>Middelvannføring (m³/s)</i>	1,61
<i>Alminnelig lavvannføring (m³/s)</i>	0,1
<i>Inntak på kote</i>	231,9
<i>Avløp på kote</i>	177,0
<i>Brutto fallhøyde (m)</i>	54,9
<i>Midlere energiekvivalent kWh/m³</i>	0,13
<i>Slukeevne, maks. (m³/s)</i>	3,0
<i>Slukeevne, min. (m³/s)</i>	0,3
<i>Tilløpsrør, diameter (mm)</i>	1100
<i>Tilløpsrør, lengde (m)</i>	270
<i>Installert effekt, maks. (MW)</i>	1,4
<i>Brukstid (t)</i>	4200
<i>Magasinvolument mill. m³ (Eptevatn)</i>	8,4
<i>HRV (Eptevatn)</i>	231,92
<i>LRV (Eptevatn)</i>	221,92
<i>Produksjon, vinter (GWh) (1/10 – 30/4)</i>	3,8
<i>Produksjon, sommer (GWh) (1/5 – 30/9)</i>	1,9
<i>Produksjon, årlig middel (GWh)</i>	5,7
<i>Utbyggingskostnad (mill.kr)</i>	12,5
<i>Utbyggingspris (kr/kWh)</i>	2,2

Elektriske anlegg

Generator	Ytelse MVA	Spenning kV
	1,6	6
Transformator	Ytelse MVA	Omsetning kV/kV
	1,6	6/22
Kraftlinjer	lengde m	Nominell spenning kV
	700	22

Teknisk plan for det søkte alternativ

Hydrologi og tilsig

Agder Energi Produksjon har etablert middeltilsig til reguleringsmagasinene Sundsvatn og Eptevatn for 70-års perioden 1931-2000. For samme periode er det også etablert tilsigsserier til magasinene. Dette er grunnlagsdata som også er benyttet ved simuleringer for denne søknaden. Data for delfeltene som inngår i utbyggingen er vist under.

Delfelt	Areal km ²	Perioden 1931-2000	
		Spesifikk avrenning l/s·km ²	Midlere tilsig m ³ /s
Sundsvatn	11,4	50,6	0,58
Eptevatn	22,0	46,8	1,03

Samlet nedbørfelt til Færåsen kraftverk er i overkant av 33 km² (ref vedlegg 2), og midlere tilsig er på ca 1,6 m³/s.

Tilsigsseriene som er benyttet har ukesoppløsning på dataene. Siden kraftverket vil få inntak i eksisterende reguleringsmagasin Eptevatn, bør ukesdata være tilfredsstillende. En varighetskurve for ukestilsig til Eptevatn er vist i vedlegg 4.

Eptevatn kan reguleres mellom LRV på kote 221,92 og HRV på kote 231,92. Færåsen kraftverk vil generelt føre til at Eptevatn vil bli holdt høyere enn i dagens situasjon da en vil tilstrebe å optimalisere fallutnyttelsen. For øvrig må kraftverksinntaket være dykket minimum 2 m for å oppnå tilfredsstillende driftsforhold. Det betyr at vannstanden normalt vil ligge noe høyere enn gjeldende LRV, og dagens minimumsvannstander vil derfor opptre sjeldnere. Simulerte midlere magasin vannstander før og etter utbygging samt for tre typiske år (midlere (1978), tørt (1933) og vått (1967)) er vist i vedlegg 5.

Inntak

Inntaket plasseres i bunnen av eksisterende dam (dam Færåsen). Inntaksarrangementet vil bestå av en ca 6 m² stor inntaksrist, som blir montert i en mindre betongkonstruksjon i damkonstruksjonen. Gjennom bunnen av dammen er det støpt en kulvert hvor øvre del av rørgaten plasseres, og inntaksristen plasseres ved denne kulverten. Kulverten ble etablert ved en tidligere opprusting av dam Færåsen.

Inntaksarrangementet vil ligge under vann, og kun bli synlig ved nedtapping av magasinet ifm. vedlikehold, tilsyn eller lignende.

Det er ikke behov for å gjennomføre andre tiltak på eksisterende dam ved etablering av Færåsen kraftverk.

Rørgate

Rørgata blir ca. 270 meter lang, og røret skal graves/sprenges ned i hele sin lengde til minimum 1,0 meters dybde. Røret blir sannsynligvis av plast (GRP) med diameter 1,1 meter.

Retten nedstrøms dammen må røret skjermes mot erosjonskrefter fra vann som kan slippes fra dammen. Hovedsaklig dreier dette seg om vann som føres via overløpet i flomperioder, men det kan også være vann som tappes via eksisterende tappeløp (bunntappeløp). Etablering av skjermvegg i betong eller naturstein mellom rør og bekk vil være et aktuelt tiltak i dette området, se bilde 1 i vedlegg 6 som viser eksisterende dam med tappeløp.

Øvre deler av rørgaten vil gå langs eksisterende adkomstvei til dammen, se bilde 2 og 3 i vedlegg 6. Nedre deler av rørgaten vil gå i en tilnærmet hogstmoden granskog, se bilde 4. Terrenget langs rørgaten vil bli reetablert etter endt anleggsutførelse. Røret legges for øvrig slik at det ikke vil berøre registrerte kulturminner (ref kvernhustuft i midtre del av trassen som omtales under pkt 3.8). For øvrig vises det til detaljkart i vedlegg 7.

Kraftstasjonen

Kraftstasjonen blir et bygg i dagen, ca. 75 m² stort. På den planlagte tomten for kraftstasjonen faller terrenget relativt bratt ned i Brådlandsvatn, se bilde 5 i vedlegg 6. For å redusere omfanget av sprengning ved etablering av tomt, vil kraftstasjonen delvis bli plassert på fylling i Brådlandsvatn. Fyllingen etableres vha. overskuddsmasse fra terrengarbeidene for rørgata og sprengning av kraftstasjonstomt. Det vises til detaljkart i vedlegg 7.

Kraftstasjonsbygget blir liggende i umiddelbar nærhet til Brådlandsvatn, og avløpet fra kraftstasjonen føres ut i vannet via en kort avløpskanal. Stasjonen vil bli synlig fra gården Brådland og fra nordre deler av Brådlandsvatn. Bygget er tenkt oppført i leca eller reisverk med utvendig kledning av tre. Utforming og farge vil bli tilpasset bygningsmiljøet i området.

Det planlegges installert en turbin av type Francis med effekt på ca. 1,4 MW samt nødvendig elektromekanisk utstyr. Generatoren får en ytelse på ca. 1,6 MVA. Transformatoren får en ytelse på ca. 1,6 MVA. Denne plasseres i eget rom inne i stasjonsbygningen sammen med et 22 kV koblingsanlegg som får en utgående linje. Det kan legges til grunn inngåelse av egen avtale om driftsansvar for de elektriske anleggene med Agder Energi Nett as (AEN). AEN har områdekonsesjon, og det anses derfor ikke nødvendig å søke om særskilt tillatelse til bygging og drift av kraftverket i medhold av energiloven.

Det tas forbehold om justering av størrelsen på ovennevnte installasjoner i forbindelse med detaljprosjektering og innhenting/evaluering av tilbud.

Veibygging

Det er behov for å bygge ca. 150 meter ny permanent vei for å sikre atkomst til kraftstasjonen. Veien blir en avstikker fra eksisterende vei som går opp til dam Færåsen, ref vedlegg 3 og 7. Veien til kraftstasjonen legges slik at den ikke berører registrerte kulturminner (ref nærmere omtale under pkt 3.8). Veien vil krysse bekken ved utløpsosen i Brådlandsvatn, se bilde 6 i vedlegg 6. Bekkekryssingen planlegges gjennomført ved å legge store dreneringsrør i bekken innstøpt i betong. Det legges opp til at denne betongsålen (veibanen) vil oversvømmes ved større flomvannføringer.

Det anlegges også en midlertidig anleggsvei langs rørtraseen i forbindelse med etablering av rørgata. For øvrig benyttes eksisterende veier i området.

Kraftlinjer

Eksisterende 22 kV kraftlinje har endepunkt i trafo på Brådland, ca 700 meter fra den planlagte kraftstasjonen. Linjen tilhører Agder Energi Nett AS, som er områdekonsesjonær. AEN vil som nevnt få driftsansvar for de elektriske anleggene i tilknytning til utbyggingen.

Det må etableres 700 meter ny 22 kV linje fra kraftstasjonen fram til eksisterende trafo. Det er planlagt å benytte jordkabel ved tilkobling til eksisterende nett. Kabelen har følgende spesifikasjoner:

PEX isolert 24kV enleder kabel i jord – 3x1x95 (Al 25)

Det er to aktuelle alternative traseer for påkobling, se kart i vedlegg 3:

Alternativ 1: Nedgravd i/langs eksisterende og ny vei.

Alternativ 2: Nedsenket kabel i Brådlandsvatn, nedgravd i innmark på gnr. 224 bnr. 12 og videre nedgravd i eksisterende vei.

Ingen av alternativene antas å gi inngrepsmessige konsekvenser av betydning, og det vil derfor være økonomiske og driftsmessige forhold som avgjør hvilket alternativ som velges. Endelig valg av trase vil måtte utstå til grunnforhold og kostnader mv er nærmere klarlagt.

Massetak og deponi

Eventuelle overskuddsmasser i forbindelse med graving og sprengning i rørgatetraseen, i veitraseen bort til kraftstasjonen og ved kraftstasjonen mellomlagres og brukes til istandsetting/etterbehandling etc. Det synes så langt ikke å være behov for å etablere nye massetak og deponi i tilknytning til utbyggingen. Behov for masser antas dekket via eksisterende massetak, knuseverk mv i nærområdet.

Kjøremønster og drift av kraftverket

Kjøremønsteret vil bli tilpasset det nedenforliggende Tryland kraftverk, nedbørforhold og magasin vannstander i vassdraget. For øvrig vil det bli tilstrebet en jevn kjøring av Færåsen kraftverk kombinert med optimalisering av fallutnyttelsen. Det vil i praksis bety en jevnt over høyere vannstand i Eptevatn enn det som har vært tilfelle fram til nå.

Kostnadsoverslag

Basert på NVEs kostnadsgrunnlag og korrigert for pris- og lønnsvekst er utbyggingskostnadene beregnet til ca 12,5 mill kr. Det gir en utbyggingspris på ca 2,2 kr/kWh. Av hensyn til senere tilbudsforespørsel/anbudsinnbydelse mv finner vi ikke grunnlag for å presentere et spesifisert kostnadsoverslag i søknaden, men NVE vil på forespørsel få dette oversendt.

Framdriftsplan

<i>Konsesjonssøknad sendes inn</i>	<i>Vinter 2006</i>
<i>Konsesjonsvedtak</i>	<i>Innen utgangen av 2006</i>
<i>Byggestart</i>	<i>2007</i>
<i>Driftstart</i>	<i>2008</i>

Fordeler ved tiltaket

Kraftproduksjonen er beregnet på grunnlag av simuleringer gjennomført av Agder Energi Produksjon AS basert på vannføringsdata i perioden 1931 – 2000. Det er lagt til grunn en maksimal slukeevne på 3,0 m³/s, en minste slukeevne på 0,3 m³/s, og installert effekt på ca 1,4 MW. Det er videre lagt til grunn slipp av minstevannføring på 200 l/s i månedene juni, juli, august og september. Dette gir følgende midlere kraftproduksjon:

<i>Midlere sommerproduksjon (01.05-30.09)</i>	<i>1,9 GWh</i>
<i>Midlere vinterproduksjon (01.10-30.04):</i>	<i>3,8 GWh</i>
<i>Midlere års produksjon:</i>	<i>5,7 GWh</i>

Denne produksjonen tilsvarer årsforbruket til 285 boliger (forutsatt et årsforbruk på 20 000 kWh pr. bolig), og bidrar i lokal målestokk til en betydelig tilgang på ny kraft. I tillegg til økt kraftoppdekning vil kraftverket bidra til økt verdiskapning. Det gjelder også lokalt i form av inntekter knyttet til sysselsetning, vareleveranser mv i anleggsperioden samt årlige skatter og avgifter til kommunen knyttet til drift av kraftverket. Størrelsen på kraftverket tilsier at lokale næringsinteresser vil få oppdrag og leveranser i forbindelse med anleggsarbeidene.

For å gi kraftverket størst mulig trykkehøyde/fallhøyde (gir større kraftproduksjon) vil magasin vannstanden i Eptevatn generelt bli liggende på et høyere nivå enn dagens situasjon. Dette vil være positivt for nærområdet til magasinet, da reguleringssonen i Eptevatn blir mindre fremtredende.

Arealbruk, eiendomsforhold og offentlige planer

Arealbruk

Med henvisning til beskrivelsen ovenfor, jf. pkt 2.2 og vedlegg 3 er det utarbeidet detaljkart for ny adkomstvei, kraftstasjonsområdet og rørtrase, ref vedlegg 7. Detaljkartet viser planlagt arealdisponering. Det er angitt hvilke områder som blir til permanent bruk i forbindelse med framtidig drift og vedlikehold av kraftverket, og hvilke som blir til midlertidig bruk i anleggsperioden. Kartet er videre supplert med et utsnitt av vedlegg 3 for å vise hvilket område detaljkartet dekker. Det tas sikte på at eksisterende velteplasser langs veien til dammen, snuplassen ved dammen og eventuelt areal langs veien, kan benyttes som midlertidig lagerområde for rør og annet utstyr i anleggsperioden.

Eiendomsforhold

AEP har inngått minnelige avtaler med grunneierne som berøres av utbyggingsplanene. Dette gjelder eier av gnr 223 bnr 2 og 8, Geir Beer-Svendsen, og eier av gnr 223 bnr 5 og gnr 224 bnr 12, Trond Brådland. Avtalene omfatter erverv av fallrettighetene og arealer/rettigheter som er nødvendig for å realisere utbyggingen.

Samlet plan for vassdrag

Det er ingen Samlet Plan prosjekter som berøres av utbyggingen.

Verneplaner, kommuneplaner og andre offentlige planer

Området ligger ikke innenfor område som er med i noen verneplan for vassdrag eller andre verneplaner. Utbyggingsområdet er i gjeldende kommuneplan angitt som såkalt LNF-område (landbruk-, natur og friluftsområde). Forholdet til gjeldende kommuneplan, og behandling i medhold av plan- og bygningsloven (Pbl) er tatt opp direkte med kommunen. Kommunen har på anmodning fra AEP (ref brev av 07.06.05) klarlagt kommunal behandling av utbyggingsplanen i forhold til kommuneplan og Pbl. Kommunens vedtak meddelt ved brev av 27.06.05 er som følger:

"Teknisk styre finner det ikke nødvendig å kreve reguleringsplan så lenge utbyggingsplanene forutsetter full konsesjonsbehandling etter vannressursloven. Teknisk styre tar sikte på en behandling av utbyggingsplanene etter § 7 i plan- og bygningsloven."

Det legges således til grunn at kommunen på nærmere anmodning vil fatte nødvendige vedtak i medhold av Pbl's § 7. For øvrig innebærer et vedtak om konsesjon i medhold av vannressursloven at utbyggingen unntas fra kommunal byggesaksbehandling i medhold av Pbl.

Alternative utbyggingsløsninger

Andre utbyggingsalternativer foreligger ikke.

Virkning for miljø, naturressurser og samfunn

Undersøkelser mht. biologisk mangfold mv er utført av Agder naturmuseum. Resultatene fra undersøkelsene, som omfatter vegetasjon og naturtyper, bunndyr og fisk samt botanikk og zoologi, er omtalt i egen rapport, ref vedlegg 8. Denne vil i nødvendig grad bli omtalt i det følgende.

Hydrologi

Det er på strekningen mellom inntaket i Eptevannsmagasinet (dam Færåsen) og Brådlandsvatn at det blir vannføringsendringer. Bygging av Færåsen kraftverk vil medføre redusert vannføring på denne 300 m lange strekningen. Vannføringsforholdene på strekningen er i utgangspunktet sterkt regulert da magasinene Sundsvatn og Eptevatn inngår i reguleringsområdet til Tryland kraftverk. Magasinene tappes ut fra Tryland kraftverk sitt behov. Vannføringen følger således ikke naturlige tilsigsvariasjoner. Fram til nå har luka i dammen sjelden vært helt stengt. Det er således unntaksvis, og kun i forbindelse med tilsyns- og revisjonsarbeider på dammen, at det ikke blir tappet vann fra Eptevatn. Periodevis er imidlertid tappingen fra Eptevatn beskjeden med vannføringer tilsvarende "naturlig" lavvannføring, anslagsvis omkring 100 l/s (som tilsvarende alminnelig lavvannføring). Selv om det i praksis "alltid" tappes noe vann fra dammen foreligger det ikke noe formelt pålegg om å slippe minstevannføring.

Alminnelig lavvannføring ved utløpet av Eptevatn er bestemt til 100 l/s. Denne verdien har framkommet ved å sammenholde med nærliggende avløpsstasjon 24.8 Møska samt ved å benytte dataprogrammet LAVVANN. Begge metodene gir en alminnelig lavvannføring på 3 l/s·km². Til sammenligning kan nevnes at NVE tidligere har beregnet alminnelig lavvannføring fra hele Trylandsvassdraget (ved samløp med Audna) til 215 l/s (ref brev av 20.12.04).

Det legges til grunn slipp av minstevannføring på utbyggingsstrekningen i perioden 1. juni til 30. september. En foreslår å slippe 200 l/s i denne perioden, dvs det dobbelte av alminnelig lavvannføring (ref nærmere omtale i kap. 4 Avbøtende tiltak).

Med Færåsen kraftverk antas det ikke å bli noen vesentlige endringer i manøvreringen av Sundsvatn. Heller ikke manøvreringen av Eptevatn blir særlig endret. Vannstanden i Eptevatn vil imidlertid gjennomgående bli noe høyere enn det som er tilfelle i dag. Magasin vannstander i Eptevatn i tre typiske år er vist i vedlegg 5. Det fremgår at vannstandene i magasinet vil kunne ligge noe høyere med Færåsen kraftverk enn med dagens tapping, spesielt tydelig i "tørre" år med små tilsig. For øvrig ventes ingen særlige endringer i årsforløpet på fyllingen. Også med Færåsen kraftverk vil behovet for vann ned til Tryland kraftstasjon være styrende for utnyttelsen av magasinet.

Vannføringer på utbyggingsstrekningen før og etter bygging av Færåsen kraftverk er vist for tre typiske år, et tørt (1933), et med midlere forhold (1978) og et vått (1967), ref figurer i vedlegg 9. Kurvene er basert på simulerte ukesevannføringer. Ut over slipp av minstevannføring i månedene juni – september vil utbyggingsstrekningen bli tilført vann ved overløp (flomtap) fra dammen. En slik situasjon ville en hatt i 2 uker i det midlere året, og i 10 uker i det våte året. I det tørre året ville en ikke hatt overløp på dammen, ref kurvene i vedlegg 9.

I figurer i vedlegg 10 er vanntilførselen til Brådlandsvatn vist for de samme tre årene. Vanntilførselen til Brådlandsvatn vil etter bygging være en sum av overløp (flomtap), minstevannføring i det naturlige elveleiet og driftsvannføring gjennom kraftverket. Det vil kun bli små endringer mhp årsfordelingen for vanntilførselen til Brådlandsvatn. For øvrig er nedbørsfeltet til selve utbyggingsstrekningen (restfeltet nedstrøms dammen ved Eptevatn) meget beskjedent, og vurderes å ha liten tilsigsmessig betydning.

Vanntemperatur, isforhold og lokalklima

Data fra Meteorologisk institutt (ref vedlegg 8) for denne delen av Lindesnes kommune (Vigeland) viser at gjennomsnittstemperaturen for desember, januar og februar ligger under nullpunktet. Tilsvarende er gjennomsnittstemperaturen om sommeren forholdsvis lav. Høsten og vinteren er ofte preget av mye nedbør. Det typiske ellers er milde vintre.

Utbyggingen forventes ikke å medføre vesentlige endringer i vanntemperatur-, isforhold og lokalklima.

Grunnvann, flom og erosjon

Det finnes meget begrenset med løsmasser i eller langs bekkeleiet som er egnet for å magasinere grunnvann eller som er utsatt for erosjon. Bekkeleiet er dominert av blankskurte svaberg og strykpartier med grov stein og blokker. I forhold til grunnvann og erosjon vurderes utbyggingen å være uten betydning. For øvrig vil utløpet fra kraftstasjonen bli erosjonssikret slik at en unngår utilsiktet erosjon i utløpsområdet.

Flomforholdene vil ikke bli endret ved bygging av kraftverket. Dagens regulering av Eptevatn opprettholdes. Kjøremonsteret for magasinene i vassdraget vil etter utbygging i hovedsak bli som dagens situasjon, men generelt vil magasin vannstanden i Eptevatn være noe høyere uten at dette vurderes å få betydning i forhold til flom. Utbyggingsstrekningen vil fortsatt få betydelige flomvannføringer, spesielt i våte år. Flommene vil uansett ikke kunne bli økt i forhold til dagens situasjon hvis kraftverket av ulike årsaker skulle stanse i flomperioder.

Biologisk mangfold og verneinteresser

Agder Naturmuseum har gjennomført undersøkelser ved Færåsen, og har vurdert konsekvenser for biologisk mangfold. Arbeidet omfatter bl.a tema som naturtyper, vegetasjon, fugl (vilt), ferskvann og inngrepsfrie naturområder, og resultatene er presentert i vedlagte rapport, jf. vedlegg 8.

Området er berørt av tekniske anlegg i form av dammen ved Eptevatn og veien opp til denne. Det er flere mindre hogstfelt langs denne veien. Skogen rundt bekkeleiet er for øvrig dominert av furu med en fattig vegetasjon. Den sørøstvendte lia øst for bekkeleiet hvor rørgata og kraftstasjonen blir liggende er plantet til med gran, og her er det svært lite undervegetasjon. Ellers er artmangfoldet i selve bekkeløpet tilpasset en regulert vannføring, og dominert av vanlige og forsuretolerante arter. Antall individer vil reduseres ved en utbygging, og arter som foretrekker rolig vann vil dominere.

Rapporten konkluderer med at utbyggingen kun vil gi en lokal påvirkning på det biologiske miljøet. Utbyggingen vil etter en samlet vurdering gi - liten/middels konsekvens - for biologisk mangfold.

For øvrig framgår det av rapporten at ingen kjente rødlistearter eller spesielt viktige naturtyper vil bli berørt av utbyggingen. Utbyggingen har heller ingen innvirkning på inngrepsfrie naturområder.

Fisk og ferskvannsbiologi

Det er samlet inn bunndyrprøver og foretatt el-fiske på utbyggingsstrekningen (ref vedlegg 8). Alle registrerte bunndyrarter var forsuretolerante og vanlig utbredt i området. Det var vårfluelarver som dominerte. El-fiske, som ble utført i utløpsområdet ved Brådlandsvatn i september -05, avdekket lite fisk (5 årsyngel, 5 ettåringer og en eldre fisk). Fisketettheten i nedre del av bekken vurderes å være lav, men med god kvalitet. For øvrig kan fisk slippe seg ned fra Eptevatn, men vil på grunn av fallforholdene ikke kunne vandre opp utbyggingsstrekningen.

Prøvefiske i september 2004 viste at Brådlandsvannet har en god bestand av aure. Fisken i Brådlandsvannet gyter hovedsakelig i en bekk som renner inn i vannet fra sørvest. Denne bekken berøres ikke av utbyggingsplanene, og det legges således til grunn at bygging av Færåsen kraftverk vil være uten vesentlig betydning for fisk i Brådlandsvannet.

Utbyggingsstrekningen vurderes ut fra det ovennevnte å ha marginal betydning i forhold til fisk, da den er lite egnet som gyteområde og oppvekstområde for fisk.

Flora og fauna

Agder naturmuseum sin vurdering er at utbyggingen i liten grad vil påvirke vegetasjon og dyreliv utenom selve bekkstrengen mellom vannene. Det er ellers ikke registrert naturtyper som kan verdsettes som regionalt eller nasjonalt viktige i området. Arter som ble registrert i forbindelse med undersøkelsen oppgis å være typiske og vanlige for landsdelen. Det vises for øvrig direkte til rapporten som gir en detaljert beskrivelse mhp flora og fauna, ref vedlegg 8.

Landskap

De landskapsmessige konsekvensene av en utbygging vurderes som moderate og av lokal art.

Innsynet til den berørte bekkstrengen er begrenset. Det er først når man ferdes langs veien opp til dammen at bekkeløpet blir godt synlig. Nedre del av bekkeløpet er også godt synlig når man ferdes med båt på Brådlandsvannet.

Selve rørgaten vil bli nedgravd, men nedre del av rørtraseen vil bli synlig fra nærområdet da deler av bestående granbestand må hogges. Tilsåing og reetablering av vegetasjon vurderes imidlertid å bidra til at rørtraseen får begrenset innvirkning på landskapsbildet. For øvrig er granbestanden tilnærmet hogstmodent, og landskapsbildet vil således kunne bli vesentlig endret uavhengig av en utbygging.

Det er selve kraftstasjonsbygningen som vurderes å bli det mest synlige inngrepet. Den vil være synlig fra nærområdet (Brådland og Brådlandsvatn). Stasjonsbygningen blir imidlertid av beskjedne størrelse (ca. 75 m²), og utseende og farge vil bli forsøkt tilpasset lokal byggeskikk.

Kulturminner

På initiativ fra AEP ble det høsten 2005 gjennomført kulturminneregistreringer i utbyggingsområdet. Området ble befart 20.09.05 sammen med arkeolog fra fylkeskommunen, og basert på denne ble det senere gjennomført en egen registrering (overflateregistrering).

Rapport fra registreringen, ref vedlegg 11, ble oversendt ved brev av 16.11.05, og det ble samtidig meddelt at planlagte tiltak ikke er i konflikt med kjente automatisk fredede kulturminner. Det går videre fram av brevet at fylkeskommunens foreløpige vurdering er at det ikke vil være behov for en særskilt arkeologisk undersøkelse etter kulturminnelovens § 9. Dette vil imidlertid fylkeskommunen vurdere på nytt når det foreligger en detaljert plan fordi det så langt kun er gjennomført en overflaterregistrering.

Når det gjelder nyere tids kulturminner ble det påvist flere slike under befaringen i september. Disse ble nærmere undersøkt i forbindelse med overflaterregistreringen i november. Vedlagte rapport, ref vedlegg 11, viser beliggenheten til disse. Av de registrerte kulturminnene er det 2 kvernhustufter som ligger nær opp til planlagt trase for rørgate og adkomstvei fram til kraftstasjonen. Disse er i rapporten benevnt henholdsvis R3 og R6, og kan med mindre traseene justeres komme i konflikt med planlagte inngrep.

AEP vil gjøre nødvendige justeringer mhp trase for rørgate og adkomstvei slik at de nevnte kulturminner ikke utsettes for fysiske inngrep.

Landbruk

Sett i forhold til jord- og skogbruksforhold vurderes tiltaket å ha begrensede konsekvenser. I og med at rørgaten graves ned i hele sin lengde blir de driftsmessige ulempene for skogbruksdriften beskjedne. De vil i hovedsak være begrenset til anleggsperioden, dvs av midlertidig karakter. For ikke å skade rørgaten, må det imidlertid settes restriksjoner på skogsdrift i umiddelbar nærhet av rørgaten. Ellers vil adkomstveien inn til kraftstasjonen kunne brukes i tilknytning til skogsdrift, og således bidra til å forenkle dagens driftsforhold.

Vannkvalitet, vannforsynings- og resipientinteresser

Sett i forhold til vannkvalitet, vannforsyning og resipientinteresser vurderes utbyggingen å være uten konsekvenser. Vassdragsstrekningen brukes i dag ikke til vannforsyning.

Brukerinteresser

Allmennhetens bruk av utbyggingsområdet som turområde er meget beskjedent. Det er ikke spesielt tilrettelagt for allmenn bruk, og veien opp til Eptevann er stengt med bom. Utbyggingsstrekningen er uten betydning når det gjelder fritidsfiske, og det fritidsfiske som foregår i Brådlandsvann vurderes å bli upåvirket av utbyggingen. I forhold til ordinært friluftsliv vurderes derfor utbyggingen å være uten vesentlig betydning.

Samiske interesser

Ikke relevant.

Samfunnsmessige virkninger

De samfunnsmessige konsekvensene vurderes å være av positiv art. Produksjonen til kraftverket er beregnet til 5,7 GWh/år. Det tilsvarer årsforbruket til 285 husstander, og har derfor lokal betydning. Kraftverket vil også kunne bidra til en sikrere strømforsyning i regionen. Det vil kunne bidra til å sikre effekttilgangen til lokalsamfunnet i en gitt krisesituasjon samt sikre lokal strømforsyning ved eventuelle utfall i sentralnettet.

Realisering av kraftverket utløser kompensasjon for erverv av rettigheter og arealer, og vil dermed også være et positivt bidrag til næringsgrunnlaget for de involverte grunneierne. Dette kan være med å sikre bosetning og annen næringsdrift. Utbyggingens størrelse tilsier ellers at lokale næringsinteresser vil kunne få oppdrag og leveranser i forbindelse med anleggsarbeidene. Videre vil kommunen tilføres inntekter knyttet til driften av kraftverket.

Konsekvenser av kraftilinjer

Det vil bli lagt en ca. 700 m lang jordkabel (22kV) fra kraftstasjonen fram til eksisterende luftlinje (22kV). Det er to alternative traseer for påkobling til eksisterende nett.

Alternativ 1: Nedgravd kabel i/langs ny atkomstvei og eksisterende vei.

Alternativ 2: Nedsenket kabel i Brådlandsvatn fra kraftstasjonen fram til søndre side av Brådlandsvann. Derfra nedgravd i sydlig retning fram til eksisterende vei og derfra videre nedgravd i/langs eksisterende vei.

Det vises ellers til vedlegg 3 som viser traseene.

Konsekvensene ved nettilkoblingen vurderes uavhengig av valgt alternativ å bli minimale i og med at det benyttes jordkabel.

Konsekvenser av ev. alternative utbyggingsløsninger

Ikke relevant.

Avbøtende tiltak

Etterbehandling/istandsetting av anleggsområde m.m.

I forbindelse med graving og avdekking av overflatemasser i rørtrase, veitrase og ved kraftstasjonen tas det sikte på å ta vare på humusmasser og øvrige løsmasser for senere tilbakeføring i forbindelse med etterbehandling av anleggsstedene. Tilsvarende vil overskuddsmasser i forbindelse med sprenging/graving bli brukt i forbindelse med istandsetting/etterbehandling.

Samtlige berørte arealer vil bli gjenstand for etterbehandling i form av opprydding, planering og eventuelt tilsåing. Dette er arbeider som vil bli utført i samråd med NVE som tilsynsmyndighet.

Minstevannføring

Vannføringen på utbyggingsstrekningen er i utgangspunktet sterkt regulert, og følger således ikke naturlige tilsigsvariasjoner. Det tilsier at behovet for slipp av minstevannføring i utgangspunktet er begrenset. Med henvisning til foreliggende rapport vedr. biologisk mangfold (ref vedlegg 8) har bekkstrengen gjennomgående liten verdi. Det er ikke avdekket forhold som tilsier at bekkens biologiske status gir særskilt grunnlag for slipp av minstevannføring. Det anføres fra Agder naturmuseum sin side at en minstevannføring vil kunne opprettholde bestander av vannlevende organismer, men fauna og flora vil sannsynligvis bli endret.

Visuelt vurderes en minstevannføring å få begrenset betydning. Det er først ved større vannføringer at bekkstrengen påvirker det lokale landskapsbildet i vesentlig grad. I forhold til øvrige allmenne interesser er det heller ikke avdekket forhold som tilsier behov for et kontinuerlig slipp av minstevannføring.

Av hensyn til lokale interesser finner en likevel grunnlag for å slippe minstevannføring på utbyggingsstrekningen, men da begrenset til sommer og tidlig høst. Størrelsen på en minstevannføring fastsettes ofte i samsvar med alminnelig lavvannføring, som på denne strekningen er 100 l/s. Fram for en lengre periode med vannslipp legges det i dette tilfellet opp til et større vannslipp i en nærmere avgrenset periode. Det foreslås således å slippe en minstevannføring på 200 l/s i perioden 1. juni til 30. september. Denne vannføringen utgjør det dobbelte av alminnelig lavvannføring.

Et minstevannføringsslipp som skissert over vil gi en årlig forbitapping på 0,4 mill m³ vann. Det tilsvarer en energiproduksjon på ca. 50 000 kWh (0,05 GWh). Det foreslåtte minstevannføringsslippet vil sikre en stabil vanntilførsel i bekkeløpet gjennom hele sommerperioden, og det vurderes som positivt for lokale brukerinteresser.

Med referanse til det ovennevnte (herunder rapport om biologisk mangfold) mener vi at det foreslåtte slippet av minstevannføring sammen med flomtap vil bidra til å opprettholde bestander av vannlevende organismer i bekken. Slipp av minstevannføring ut over ovennevnte periode vurderes ikke å ha avbøtende effekter som står i rimelig forhold til det produksjonstap det vil innebære. Slipp av minstevannføring vinterstid vil for øvrig kunne få utilsiktede virkninger i forbindelse med oppbygging av is nedover i bekkeløpet.”

Høringsuttalelser

Søknaden har vært kunngjort i pressen og lagt ut til offentlig ettersyn i Lindesnes kommune. Videre er søknaden sendt på høring til kommunen, fylkesmannen, fylkeskommunen og til berørte statlige forvaltningsorganer. Høringsuttalelsene har vært forelagt søker for kommentarer.

NVE har mottatt følgende uttalelser:

Lindesnes kommune uttaler i brev datert 22.06.06:

”Rådmannens forslag til vedtak:

Minstevannføring vinterstid bør vurderes på nytt. Kulturminner langs vassdraget bør bevares. I tillegg må rørgaten plasseres slik at den ikke blir skjemmende for området.

Behandling i Teknisk styre - 20.06.2006:

Rådmannens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.”

Videre refereres fra saksfremstillingen:

”Saksfremstilling:

Kommunen har hatt søknad om konsesjon for Færåsen kraftverktil vurdering.

Teknisk styre hadde i møte den 22.06.05 en orientering om saken, og gjorde i den forbindelse følgende vedtak:

Teknisk styre finner det ikke nødvendig å kreve reguleringsplan så lenge utbyggingsplanene forutsetter full konsesjonsbehandling etter vannressursloven. Teknisk styre tar sikte på en behandling av utbyggingsplanene etter § 7 i plan- og bygningsloven.

Det legges ikke opp til en minstevannføring vinterstid.

For øvrig er det registrert noen nyere tids kulturminner langs vassdraget (murer, brofundament og tufter).

Saksvurdering:

Etter mitt skjønn er alle, på det nåværende tidspunkt, kjente problemstillinger utredet. Tiltakshaver bør vurdere om det ikke er fornuftig å kjøre med minstevannføring vinterstid også. Så langt det lar seg gjøre bør de nyere tids kulturminner bevares. I tillegg bør det legges vekt på at rørgaten plasseres slik at den ikke blir skjemmende for området."

Vest-Agder Fylkeskommune uttaler i brev datert 14.07.06:

"Utbyggingen ønskes realisert for å bedre utnyttelsen av kraftpotensial i eksisterende reguleringer og vil gi en årlig kraftproduksjon i underkant av 6 GWh.

Fylkeskommunens interesser er i denne sammenheng knyttet til allmennhetens friluftsliv og kulturminner.

Med hensyn til friluftsliv kan vi ikke se at området som eventuelt blir berørt av utbyggingen omfattes av de såkalte regionale friluftsområder. Området kan likevel være av stor verdi med hensyn til allmennhetens friluftsliv. Elveleiet mellom Eptevann og Brådland er i dag ikke berørt av kraftutbygging. Konsekvensene av omsøkte regulering kan bli merkbar redusert vannføring. Dette vil igjen redusere opplevelsen av vassdraget og dermed landskapet som helhet. Spesielt gjelder dette for opplevelsen av kulturminnene knyttet til tidligere tiders utnyttelse av elva. Det legges for øvrig opp til en viss minstevannføring i den mest aktuelle tiden for friluftsliv. Med hensyn til naturverdier for øvrig vises det til Fylkesmannen sin miljøvernavdeling.

Når det gjelder kulturminnene viser rapport fra kulturhistorisk befaringsplan at planen er i konflikt med nyere tids kulturminner. Dette forholdet er ikke avklart. Det er blant annet to kvernhusstuffer som befinner seg nær planlagte trase for rørgate og atkomstvei. Her bør det gjøres noen justeringer i samarbeid med fylkeskonservator slik at nevnte kulturminner ikke utsettes for fysiske inngrep. Med hensyn til behov for særskilt arkeologisk undersøkelse vil dette vurderes av fylkeskonservator når detaljert plan foreligger."

Fylkesmannen i Vest-Agder uttaler i brev datert 12.06.06:

"Sak:

Det søkes om tillatelse til å bygge ut fallet fra Eptevann til Brådlandsvann med minikraftverk med slukeevne ca 200% av middelvannføring og med slipp av 200l/sek (ca 12% av middelvannføring) i fire måneder på sommeren, men ingen vannslipping de øvrige 8 måneder av året.

Planområdet:

Utbyggingsstrekningen omfatter elvestrekningen mellom Eptevann og Brådlandsvann. Begge disse innsjøene manøvreres til fordel for Tryland kraftstasjon. Eptevann fungerer imidlertid som et eget tilsigsmagasin som tappes ihht. Tryland kraftstasjons behov, og uten at det finnes egen vannvei/rørgate til kraftstasjonen. Den naturlige avrenningen fra Eptevann går derfor i dag via lukene i dammen og følger det naturlige elveleiet til utløp i Brådlandsvann. Fylkesmannen vil her understreke bruken av begrepet elv, og ikke bekk, da det er snakk om vannløpet for et tilsig på 33 kvadratkilometer, ført i et elveleie på svaberg hvor elva stedvis får stor bredde. Det er derfor etter Fylkesmannens vurdering noe søkt å benytte betegnelsen "bekk" om dette vassdragsavsnittet, slik det forekommer i søknaden.

I søknaden klargjøres det at det bare helt unntaksvis (teknisk vedlikehold) ikke føres vann i elveløpet, noe som betyr at elveløpet i dag har kontinuerlig vannføring og fører hele årstilsigget, men med modifisert vannregime tilpasset kjøringen av Tryland kraftstasjon. I

motsetning til i et O/U prosjekt hvor et eksisterende kraftverk opprustes eller utvides, så er derfor Færåsen kraftverk å betrakte som utbygging av et gjenværende fall i et vassdrag som ellers er tungt utbygget. Hvorvidt dette er mer eller mindre positivt for allmenne interesser enn utbygging av et fall i et område som har mye dynamisk vassdragsnatur igjen, kan diskuteres.

Berørt elvestrekning er lett tilgjengelig via eksisterende skogsvei og anleggsvei til damområdet og tilgrensende skogsområder. Miljøvernavdelingens saksbehandler traff på flere turgåere under sin befarings av planområdet.

På veien fra Brådlandsvann til Eptevann er elva stedvis et mektig skue og i øyenfallende landskapsinnslag. Dette fordi elva går via svabergsfossefall av relativt stor bredde. Slike svabergsfosser er landskapsmessig flotte, noe som dokumenteres i søknadens vedlegg 6 bilde 3, side 4 og 6 vedlegg 8, og tittelsiden på vedlegg 11. De varierte fossefallene og stort vanndekket areal av et dynamisk vassdragsavsnitt gjør strekningen potensielt viktig for fossefall og vintererle. Det er både som hekkeplass men især som (isfri) vinteroppholdsplass for fossefall denne typen vassdragsavsnitt er viktige. Samtidig viser vassdragsavsnittet, på tross av relativt kort aktuell lengde, et antall vanntilknyttede kulturminner som øker den allmenne interessen av avsnittet.

Vurdering:

Planlagt utbygget område har i dag lokalt viktig landskapsverdi som svabergsfosser og elvelandskap i et ellers gjennomregulert vassdrag (for Tryland kraftstasjon). Synlige og relativt store svabergsfosser som det her er snakk om, har etter hvert blitt sjeldne i Vest-Agder gjennom historisk sett omfattende og i dag gjenopptatt vassdragsutbygging. Det tilgrensende vassdraget, Audnaelva, preges av et flatt vannforløp med små høydeforskjeller og har derfor meget lite av de dynamiske elementene vi finner i elva ved Færåsen.

Elva mellom Brådlandsvann og Eptevann er lett tilgjengelig, og det er bro over vassdraget nær fossenakken og vei nær vassdragets øvre del. Enn videre er vassdragsavsnittet egnet for fossefall og inneholder vanntilknyttede kulturminner, jf. foreliggende utredninger.

Ut fra helhetlige betraktninger er det Fylkesmannens vurdering at det vil være meget uheldig om elva fra Eptevann til Færåsen blir utbygget på en slik måte at vassdragets verdi for landskap merkbart reduseres og at muligheten for å oppleve fossefallene avgrenses til en kortere periode med vannslipping. Omsøkte vannføringsregime hvor elva planlegges tørrlagt 2/3 av året vil etter Fylkesmannens vurdering gjøre at vassdragets biologiske verdi blir henimot eliminert, og at vassdraget landskapsmessig fremstår som sterkt negativt påvirket i størstedelen av året.

Av hensyn til allmenne interesser som går tapt, og i tråd med det nye forvaltningslinjer som vannressursloven introduserte på dette feltet, burde utbygging av for så vidt store vassdragsavsnitt til fordel for at elva tørrlegges størstedelen av året, være et avsluttet kapittel etter Fylkesmannens mening. Fylkesmannen kan derfor, ut fra hensynet til allmenne interesser, ikke gå inn for utbygging av Færåsen kraftverk om ikke det legges inn krav om kontinuerlig minstevannføring tilstrekkelig til å dekke følgende behov:

A: tilstrekkelig minstevannføring til at vassdragets landskapsverdi i rimelig grad opprettholdes.

B: at vannføringen er permanent/helårlig blant annet til fordel for landskap, vasstilknyttede kulturminner, biologisk mangfold, herunder fisk, vanntilknyttede evertebrater og fossefallvinterlokaliteter.

C: at vassdragets alminnelige lavvassføring uavskåret tilhører vassdraget ihht. Vannressurslovens intensjon. Vannressurslovens bestemmelser på dette punktet har som formål å bidra til at tørrlegging av vassdrag så langt som mulig unngås der hvor det foreligger allmenne interesser.

Fylkesmannen er ut fra ovennevnte vurderinger negativ til utbygging av Færåsen kraftverk ihht. foreliggende søknad, da en utbygging etter denne søknaden merkbart vil redusere verdien av dynamisk og tiltalende vassdragsnatur av lokal sjeldenhet og verdi, til fordel for tørrlegging av elva størstedelen av året.

Fylkesmannen kan imidlertid gå inn for utbygging av Færåsen kraftverk dersom det settes av tilstrekkelig helårlig minstevannføring til at vassdragsnaturen ivaretas, og derved også bidrar til en naturlig ramme til vassdragstilknyttede kulturminner og til fordel for biologisk mangfold.

Fylkesmannen er imidlertid enig med utbygger i at landskapsverdiene elva og fossene skaper gjør det er riktig å prioritere den største vannføringen i den mest aktuelle tiden for friluftslivet, men i motsetning til utbygger, ser Fylkesmannen det som helt nødvendig at det må være vannføring i elva hele året.

Fylkesmannen ber derfor NVE å pålegge utbygger en minstevannføring tilsvarende vannressurslovens minimumskrav (vassdragets lavvassføring) eller 100 l/s i perioden 1/9 - 1/5, økende til minst 250 l/s for sommermånedene mai - august. 250 l/s er ca 15 % av vassdragets middelvannføring, og utgjør derfor etter Fylkesmannens vurdering et nøkternt krav, det berørte naturmiljøets verdi og sjeldenhet tatt i betraktning."

Naturvernforbundet i Vest Agder uttaler i brev datert 27.06.06:

"Småkraftverk generelt.

Det er en sterk økende interesse for utvikling og bygging av små kraftverk med kraftpotensial under 10 MW. Denne økningen har spesielt gjort seg gjeldende etter at utbyggingsmyndighetene måtte innse at tiden for de mange og store kraftutbygginger var ved å ta slutt. Etter det har NVE gjort en resurskartlegging som viser at tusenvis av små elver og bekker har potensial for denne type kraftproduksjon. Disse kraftverk blir hver for seg fremstilt som små og miljøvennlige utbygginger med nærmest ubetydelige naturinngrep. Dette kan i noen tilfeller være nesten riktig og de har derfor lett for å bli akseptert. Men selv om de enkeltvis ikke representerer de store skadevirkningene, vil summen av mange slike utbygginger være nærmest katastrofal for naturen, miljøet og ikke minst det biologiske mangfold over det ganske land. Denne faren har Regjeringen i Soria Moria erklæringen tatt inn over seg og derfor uttalt, sitat:

"Regjeringen vil at fylkeskommunene, i samarbeid med berørte fagetater, skal utarbeide fylkesvise planer for bygging av småkraftverk, som skal sikre at ikke naturmangfold, friluftsliv eller store landskapsverdier går tapt. "

Regjeringen har nå satt i gang arbeidet med hvordan disse planer skal lages. Vi krever derfor at denne og liknende planer om en "bit for bit utbygging" blir stanset inntil slike fylkesvise planer er på plass. Vi vil også nevne at Regjeringen i den samme Soria Moria erklæringen har uttalt, sitat:

"Vassdragsnaturen er unik Norge har et internasjonalt ansvar for å verne om og forvalte denne naturarven. Hensynet til kommende generasjoners naturopplevelser tilsier en restriktiv holdning til videre vassdragsutbygging, og at vi lar de aller fleste vassdrag som står igjen

forbli urørte ". Videre heter det også, sitat: "Regjeringen vil stanse tapet av norsk naturmangfold innen 2010 og legge fram et forslag til ny Naturmangfoldlov ".

Naturvernforbundet mener at med så sterke og klare uttalelser fra Regjeringen må vi kunne ta oss den tid det tar å få et slikt styringsverktøy i form av fylkesvise planer på plass. Både vassdragsnaturen og naturmangfoldet er uerstattelige verdier som ikke kan gjenskapes etter at de er tapt.

Færåsen kraftverk spesielt.

Naturvernforbundet har spesielt merket seg følgende forhold knyttet til søknaden om konsesjon for utbygging:

- *Strekningen som blir berørt av utbyggingen er hele elveleiet mellom Epte vann og Brådlandsvann (ca. 300 m). Dette er et område med flere fine svabergfusser av stor landskapsmessig verdi, noe som dokumenteres i flere av bildene som er vedlagt søknaden. Vi mener at dette er naturtyper som det er spesielt viktig å ta vare på både på grunn av sin opplevelsesverdi og den store betydning den har for bevaring av det biologiske mangfold. I tillegg kommer at det er en forholdsvis sjelden naturtype i Vest-Agder og at fleresammenlignbare fosser alt er bygget ut i de senere år, eller gitt konsesjon på. Dette gjelder bl.a. Hisfossen, Strandlifossen og Øksendalsfossen. Av konsekvensutredningen fra Agdernaturmuseum fremgår at en savner kriterier for verdisetting av denne naturtype.*
- *Utbyggingen tar sikte på å tørrelegge hele elveløpet i 8 av årets måneder, med en minstevannføring på 200 l/s i de 4 sommermånedene juni - september.*

Av bildene fremgår det at det her er tale om en vannføring som klart må defineres som en elv og ikke bare en "bekk" slik det nærmest konsekvent er benyttet i søknaden. Av konsekvensvurderingen (vedlegg 8) fra Agder naturmuseum er det i sammenstillingen tatt med at utbyggingen har liten/middels konsekvens for fugl (fossekall og vintererle). Dette til tross for at det klart fremgår at elva tørrelegges i 8 hele måneder av året og at både fossekall og vintererle er knyttet til vassdraget. Vi kan vanskelig forstå annet enn at en slik tørrelegging må ha stor negativ betydning for slike fuglearter som nettopp er avhengige av denne naturtype gjennom hele året.

Like ens fremgår at tørreleggingen i 8 måneder bare har middels betydning for bunndyrfaunaen. Vi mener at det også bør være tale om stor negativ betydning for denne art. At andre arter vil etablere seg i kulper med stillestående vann er en annen sak.

- *Vi har merket oss at Fylkesmannen, av hensyn til allmennhetens interesser og i tråd med de nye forvaltningslinjer som vannressursloven introduserer, mener at den foreslåtte utbygging der elva tørrelegges størstedelen av året, burde være et avsluttet kapittel. Vi støtter helt og fullt en slik uttalelse og mener at søknaden i sin nåværende form bør avslåes. Dersom NVE likevel finner å gi konsesjon, mener vi at de krav som stilles i uttalelsen fra Fylkesmannen i Vest-Agder datert 12.06.2006, bør være minimumskrav for konsesjonen."*

Norges Jeger og Fiskerforbund uttaler i brev datert 12.06.06 at de ikke har innvendinger mot prosjektet.

Bergvesenet uttaler i brev datert 09.06.06 at de ikke har noen kommentarer til søknaden.

Statens vegvesen uttaler i brev datert 06.06.06 at de ikke har noen kommentarer til søknaden.

Geir Beer Svendsen uttaler i e-post datert 15.12.06:

"Det bør være minstevannføring hele året, eller i det minste fra 1. april til 30. september. Er veldig skuffet over Agder Energi som i konsesjonssøknaden bare vil ha vannføring fra 1. juni til 30. september.

Vi ble forespeilet minstevannføring hele året når vi solgte fallrettighetene. Brådlandsfossen blir brukt som fiske og turområde."

Søkers kommentarer til uttalelsene

Søker har følgende kommentarer til uttalelsene (brev datert 17.10.06):

"Det vises til mail av 07.08.06 vedlagt høringsuttalelser til konsesjonssøknad for Færåsen kraftverk, ref vårt brev av 05.04.06 hvor nevnte konsesjonssøknad fulgte vedlagt. Videre vises det til NVE's brev av 04.05.06 hvor frist for avgivelse av høringsuttalelse var satt til 15.06.06.

I det følgende er for oversiktens skyld innkomne høringsuttalelser ordnet etter dato:

06.06.06 Statens vegvesen

09.06.06 Bergvesenet

12.06.06 Fylkesmannen i Vest-Agder, miljøvernavdelingen

12.06.06 NJFF Vest-Agder

22.06.06 Lindesnes kommune

27.06.06 Naturvernforbundet i Vest-Agder

14.07.06 Vest-Agder fylkeskommune, regionalavdelingen

Et flertall av høringsuttalelsene er i hovedsak positive til utbyggingsplanene. Flere av høringspartene har heller ingen særlige merknader til utbyggingsplanene, og gir dermed ikke grunnlag for kommentarer fra vår side.

Fra enkelte høringsparter er det imidlertid fremmet enkelte merknader som gir grunnlag for nærmere kommentarer. Dette gjelder i hovedsak forholdet til kulturminner og til slipp av minstevannføring, ref høringsuttalelsene fra Vest-Agder fylkeskommune, Lindesnes kommune og fylkesmannen i Vest-Agder v/ miljøvernavdelingen.

Når det gjelder kulturminner kan det legges til grunn at de kulturminner som er nevnt i rapport fra Vest-Agder fylkeskommune av 11.11.05 (ref vedlegg 11 til konsesjonssøknaden) ikke vil bli fysisk berørt av anleggsarbeidene. Traseer for rørgate og anleggsvei er planlagt slik at de ikke kommer i direkte konflikt med nevnte kulturminner. Det vises til vedlegg 7 til konsesjonssøknaden (detaljkart) som angir beliggenhet til rørgate, veier og de kulturminner som ligger nærmest opp til planlagte inngrep.

Når det så gjelder slipp av minstevannføring har Lindesnes kommune anført at –
"Minstevannføring vinterstid bør vurderes på nytt." Fylkesmannen på sin side kan ikke gå inn for utbygging – "om det ikke legges inn krav om kontinuerlig minstevannføring ..". Miljøvernavdelingen har således fremmet et konkret krav om slipp av alminnelig lavvannføring (dvs 100 l/s) i perioden 1.september – 1.mai, og minst 250 l/s i sommerperioden 1.mai – 31.august.

Vi har foretatt en nærmere vurdering mhp slipp av minstevannføring, og finner ut fra begrenset tilgjengelighet for allmennheten, begrenset innsyn og begrenset artsmangfold ikke grunnlag for å imøtekomme fylkesmannens krav om kontinuerlig vannslipp. Vi vil derfor opprettholde vårt forslag om slipp av minstevannføring på 200 l/s begrenset til perioden 1. juni til 30. september. Det vises til søknadens kap. 4 hvor dette slippet er omtalt og nærmere begrunnet. Den nevnte perioden vurderes å være det mest aktuelle tidsrommet for utøvelse av friluftsliv. Vi mener at en slik vannføring, som er det dobbelte av alminnelig lavvannføring, er tilstrekkelig for å tilgodese de allmenne interesser som er knyttet til vassdragsstrekningen. Dette gir videre en stabil vannføring i sommerperioden som antas å være av særlig betydning for lokale brukerinteresser.

I den grad NVE likevel finner grunnlag for å fastsette en kontinuerlig minstevannføring hele året kan vi ikke se at det er grunnlag for å fastsette et vannslipp som overskrider allminnelig lavvannføring (dvs 100 l/s) for året sett under ett.

I tilfelle det fastsettes et kontinuerlig minstevannføringsslipp er det av driftsmessige årsaker ønskelig at dette slippet fordeles likt gjennom hele året. Et varierende slipp, eksempelvis 200 l/s i sommerperioden, og 50 l/s i vinterperioden, vil gi økte kostnader knyttet til etablering av tappearrangement samt økte kostnader knyttet til drift og vedlikehold. Volummessig (sett over året) tilsvarer det sistnevnte et vannslipp på 250 l/s i sommerperioden (1. juni - 30 september), og intet slipp resten av året. Vår vurdering er at dette ville ivareta de allmenne interessene knyttet til visuelle forhold og utøvelse av friluftsliv på en bedre måte enn et kontinuerlig, men periodevis varierende vannslipp."

Norges vassdrags- og energidirektorats merknader

Om søker

Agder Energi Produksjon AS (AEP) vil stå som utbygger. Selskapet er et heleid datterselskap til Agder Energi AS som er det tredje største energikonsernet i Norge målt etter produksjon. Konsernet eies av kommunene i Agder (54,5 %) og Statkraft SF (45,5 %).

Søknaden

Søknaden gjelder tillatelse etter vannressursloven til å bygge Færåsen kraftverk i Lindesnes kommune. Det er også søkt om tillatelse etter forurensningsloven til gjennomføring av tiltaket.

Eksisterende forhold i vassdraget og utbyggingsområdet

Trylandsvassdraget har sitt utspring i området nord for Sundsvatn i Lyngdal kommune. Vassdraget går herfra videre sørover i Audnedal kommune ned til Eptevatn hvor det går over i Lindesnes kommune. Fra Eptevatn går vassdraget via Brådlandsvatn og Aklandstjønn før det munner ut i Audna.

Trylandsvassdraget er i dag regulert for kraftproduksjon i Tryland kraftverk. Tryland kraftverk ligger i vassdragets nedre del med utløp direkte til Audna. Det eksisterer 4 reguleringsmagasin i vassdraget.

Oppstrøms det planlagte Færåsen kraftverk ligger reguleringsmagasinene Sundsvatn og Eptevatn. Disse gjør at vannføringen på utbyggingstrekningen i utgangspunktet er sterkt regulert. Eptevann fungerer imidlertid som tilsigsmagasin for Tryland kraftverk og tappes ihht kraftverkets behov. Den naturlige avrenningen fra Eptevann går i dag via lukene i dammen og ned det naturlige elveleiet til Brådlandsvatn. Middelvannføringen er 1,6 m³/s. Alminnelig lavvannføring er 100 l/s.

Området er berørt av tyngre tekniske inngrep. Området er lett tilgjengelig via eksisterende skogsvei og anleggsvei til damområdet ved Eptevann og tilgrensende skogsområder.

Utbyggingsplanen

Færåsen kraftverk vil utnytte fallet mellom Eptevann og Brådlandsvann. Den naturlige avrenningen fra Eptevann går i dag via lukene i dammen på Eptevann og ned det naturlige elveleiet til Brådlandsvatn. Middelvannføringen er 1,6 m³/s. Alminnelig lavvannføring er 100 l/s. Kraftverket blir liggende i dagen nær Brådlandsvann og er planlagt med en største slukevne på 3 m³/s og en minste på 0,3 m³/s. Det søkes primært uten minstevannføring i en periode på 8 måneder fra okt til og med mai. Midlere årsproduksjon i Færåsen er beregnet til 5,7 GWh og installert effekt i kraftverket blir på rundt 1,4 MW.

Reguleringsanlegget ved Eptevann vil bli brukt som inntaksmagasin for kraftverket. Vannstanden i Eptevann vil bli holdt så høy som mulig for å sikre størst mulig fall.

Rørgaten vil bli 270 m lang og skal sprenges/graves ned i hele lengden. Eventuelle overskuddsmasser vil mellomlagres og brukes til istandsetting osv. Det er behov for å bygge ca. 150 meter med ny vei fra eksisterende vei. Tilkobling til eksisterende nett vil skje gjennom en 700 m lang jordkabel.

Fallrettigheter og grunneierforhold

Agder Energi Produksjon har inngått avtaler med grunneierne som berøres av utbyggingsplanene, herunder avtale om erverv av fallrettigheter og areal/andre rettigheter nødvendig for realiseringen av prosjektet.

Forholdet til Samlet plan (SP), Verneplan for vassdrag og andre planer

Færåsen kraftverk er tidligere behandlet i Samlet Plan for vassdrag med prosjektnummer 12123 og navnet Feråsen. Her ble det planlagt en installasjon på 1,7 MW, slukeevne på 5 m³/s og en beregnet årsproduksjon på 6,3 GWh/år. Anlegget ble planlagt uten minstevannføring. Prosjektet ble plassert i kategori I og kan dermed konsesjonssøkes.

Prosjektet berører ikke vernede vassdrag eller områder vernet i medhold av naturvernloven.

Gjeldene kommuneplan viser ikke noe kraftverk i det aktuelle området. I gjeldene kommuneplan er området definert som LNF- område. Det er avklart med kommunen at det ikke er nødvendig med egen reguleringsplan.

Tiltakets virkninger – Fordeler og skader/ulempes

Nedenfor er det gitt en oversikt over hva NVE anser som de viktigste fordelene og skader/ulempes ved det planlagte tiltaket:

Fordeler

- En utbygging etter de planene som foreligger i søknaden, vil gi i underkant av 6 GWh i ny årlig produksjon.
- Kraftverket vil bidra med inntekter til utbygger, grunneierne, kommunen og staten.
- Anleggsarbeidet vil gi økt næringsaktivitet i perioden.
- Magasin vannstanden i Eptevann vil normalt ligge høyere enn i dag noe som anses å være positivt for landskapsopplevelsen i området.

Ulemper

- Elva mellom Eptevann og Brådlandsvann vil få betydelig redusert vannføring mellom inntaksmagasinet og utløpet i Brådlandsvann om sommeren. Fra oktober til juni vil vassdraget bli tørrlagt slik planene foreligger. Vannføringsreduksjonen vil sammen med etablering av kraftstasjon, rørgate bidra til at landskapet vil framstå mer påvirket av tekniske inngrep enn tidligere.

Avbøtende tiltak.

Det er foreslått minstevannføring i fra juni til oktober av hensyn til landskapsmessige forhold.

Saksbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i vannressursloven. Konesjon kan bare gis hvis fordelene med tiltaket overstiger skader for allmenne og private interesser som blir berørt i vassdraget eller nedbørfeltet, jf. § 25.

NVE befarte prosjektområdet i august 2006.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden har vært kunngjort i pressen og lagt ut til offentlig ettersyn i Lindesnes kommune. Videre er søknaden sendt på høring til kommunen, fylkesmannen, fylkeskommunen og til berørte statlige forvaltningsorganer og lokale interesseorganisasjoner. Høringsuttalelsene har vært forelagt søker for kommentarer. Innkomne uttalelser er referert i sin helhet tidligere i dokumentet. For å gi et inntrykk av høringen har vi gjort en kort oppsummering av hovedpunktene:

Lindesnes kommune stiller seg positive til søknaden, men mener behovet for en minstevannføring også om vinteren bør vurderes

Vest-Agder fylkeskommune er positiv til søknaden, men påpeker negative virkninger for landskap som følge av redusert vannføring. Området som ev vil bli berørt omfattes ikke av regionale friluftsområder, men kan likevel være av stor verdi for allmennhetens friluftsliv. Fylkeskommunen påpeker videre at planene synes å være i konflikt med nyere tids kulturminner. Behovet for særskilte arkeologiske undersøkelser vil vurderes av fylkeskonservator når detaljplaner foreligger.

Fylkesmannen i Vest-Agder går i mot prosjektet slik det er omsøkt av hensyn til allmenne interesser. Fylkesmannen påpeker at vassdraget har landskapsverdi i form av svabergfusser og er lett tilgjengelig. Fylkesmannen kan ikke gå inn for en utbygging med mindre det pålegges en helårlig minstevannføring som sikrer elva som landskapselement og de biologiske forhold i og nær elvestrengen.

Naturvernforbundet i Vest-Agder går i mot prosjektet. Forbundet viser til føringer i bla. Soria Moria erklæringen og signaliserer at man bør vente med videre småkraftutbygging til fylkesvise planer for små kraftverk foreligger. Videre påpeker forbundet at strekningen innehar verdifulle svabergfusser som er forholdsvis sjeldne i Vest-Agder og at fosskall og vintererle finnes i vassdraget. Forbundet

mener en tørrelgging om vinteren vil medføre store negative konsekvenser for fugl og bunndyrfauna tilknyttet vannstrengen. Dersom det blir gitt konsesjon krever forbundet at det FM krav etterkommes.

Geir Beer Svendsen som har inngått avtale med AEP om fallrettene hevder han ble forespeilet helårlig minstevannføring da avtale ble inngått. Han krever dette dersom det gis konsesjon.

De øvrige høringsinstanser som har uttalt seg hadde ingen merknader.

NVEs vurdering og konklusjon

Bygging av Færåsen kraftverk vil gi ny kraftproduksjon i et vassdrag som er regulert fra før. Den planlagte utbyggingen av Færåsen kraftverk gjelder inntak i eksisterende magasin, hovedsakelig nedgravd rørledning, kraftstasjonsbygning og anleggsveier.

Det mest synlige inngrepet vil være knyttet til sterkt redusert vannføring over en strekning på ca. 270 m. Rørgatetraseen vil også være et synlig inngrep, men visuelt vil dette være av midlertidig karakter. NVE vurderer inngrepene til å være relativt moderate da området er påvirket av inngrep fra før.

Basert på informasjon i søknaden og i høringsuttalelsene synes hovedinteressene i saken å være knyttet til behovet for og størrelsen på en ev. minstevannføring i tillegg til virkningene for biologisk mangfold og landskapsopplevelse. I tillegg er det fokus på avbøtende tiltak i forbindelse med en ev. konflikt med nyere tid kulturminner.

FM i Vest-Agder og Naturvernforbundet i Vest-Agder er i utgangspunktet mot en utnyttning av elvestrekningen mellom Eptevann og Brådlandsvann til kraftproduksjon. Dersom det gis konsesjon kreves det at utbygger pålegges en helårlig minstevannføring av en viss størrelse. En av grunneierne viser til at de ble forespeilet en helårlig minstevannføring ved inngåelse av avtalen med AEP. Også fylkeskommunen og kommunen peker på at det må fastsettes vilkår om minstevannføring som ivaretar naturmiljøet i vassdraget og vassdraget som landskapselement. Utbygger har foreslått minstevannføring på strekningen i perioden 1. juni-1. september.

Redusert vannføring er det elementet som gir permanent, negativ endring av vassdragets verdi og vassdragstilknyttet naturmiljø. Undersøkelsen av naturmiljøet på aktuell strekning har ikke avdekket naturtyper av regional eller nasjonal verdi eller spesielle eller sårbare/trua dyre- og plantearter. Vassdraget har likevel verdi som del av levebiotopen for planter, dyr og fugler, og er et av få gjenværende fossefall i området med "naturlig" vannføring. Området er lett tilgjengelig og vassdragstrekningen med svabergfusser og kulper er godt synlig fra anleggsveien opp til Eptevannsdammen. NVE deler høringsinstansenes syn på at det bør slippes en permanent minstevannføring på strekningen for å redusere de negative virkningene for landskapsopplevelse og naturmiljø.

Vest-Agder Fylkeskommune påpeker i sitt høringssvar at planene kan komme i konflikt med nyere tids kulturminner med tilknytning til elva. Registrerte kulturminner er tufter, mur og renner. To kvernhustufter befinner seg nær planlagte trasé for rørgate og atkomstvei og kan bli berørt. AEP skriver i sitt svar til høringsuttalelsene at disse kulturminnene ikke vil bli fysisk berørt av anleggsarbeidene, og at traseer for vei og rørgate er planlagt med tanke på å unngå konflikt.

NVE forutsetter av AEP i samråd med kulturminnemyndighetene avklarer forholdet til kulturminnene i forbindelse med godkjenning av detaljplanleggingen dersom det gis konsesjon. Ev. konflikter vil normalt kunne løses ved plantilpasninger og forholdet er etter NVEs syn ikke avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

NVE har foretatt en gjennomgang av økonomien i prosjektet og resultatet samsvarer i det store og hele med søkers egne beregninger. Prosjektet gir i utgangspunktet god økonomi, men krav om større minstevannføring enn foreslått vil redusere lønnsomheten av dette prosjektet noe. I tråd med energiloven er det utbyggers eget ansvar å vurdere den bedriftsøkonomiske lønnsomheten

Oppsummering

NVE vurderer samlet sett en utbygging av Færåsen kraftverk til å være et miljømessig akseptabelt inngrep. Det legges vekt på at området er påvirket av vassdragsinngrep og andre inngrep fra før i form av reguleringsmagasin med tilhørende dam og anleggsvei/skogsbilveier. En høyere vannstand i Epte vann vurderes som positivt for allmenne interesser. Videre vil en minstevannføring fra Epte vann redusere skadevirkninger for livsmiljøet i og langs elva på utbyggingstrekningen, og landskapsopplevelsen. Gjennom planjusteringer og en viss minstevannføring vil en kunne unngå konflikt med kulturminner. Færåsen kraftverk vil derfor kunne bygges i tråd med Olje- og energidepartementets strategi for miljøvennlige småkraftverk og bedre utnyttelsen av allerede utbygde vassdrag

Konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene og nytten med tiltaket overstiger skaden for allmenne og private interesser som blir berørt slik at kravet i vannressursloven § 25 er tilfredsstillt. Vi gir derfor Agder Energi Produksjon AS tillatelse etter § 8 i vannressursloven til å bygge Færåsen kraftverk på de vilkår som følger vedlagt.

Merknader til konsesjonsvilkår etter vannressursloven

Post 1: Vannslipping

Søker har foreslått slipp av en minstevannføring på berørt strekning i perioden 1/6-30/9 på 200 l/s. Resten av året er det ikke foreslått minstevannføring. I kommentarene til høringsuttalelsene har imidlertid søker åpnet for en helårlig minstevannføring på 100 l/s, hvilket tilsvarer alminnelig lavvannføring. Fylkesmannen mener det bør slippes en helårlig minstevannføring på hhv. 250 l/s i perioden 1/5-30/8 og 100 l/s resten av året. NVE mener i likhet med fylkesmannen at det bør slippes en helårlig minstevannføring på strekningen mellom Epte vann og Brådlandsvann. En minstevannføring på 250 l/s i perioden 1/5 – 30/9 og 100 l/s i perioden 1/10-30/4 vil sammen med enkelte overløp over dammen i flomperioder etter vårt syn bidra til å opprettholde et vist naturmiljø i og langs elven. I motsetning til AEP mener NVE mener det i dette tilfelle er behov for å pålegge en minstevannføring i sommerhalvåret som er større enn den alminnelige lavvannføringen. Hovedbegrunnelsen for 250 l/s i minstevannføring om sommeren er knyttet til vassdragets landskapsmessige verdi, synlighet og tilgjengelighet for allmennheten. Etter NVEs vurdering vil 250 l/s være tilstrekkelig til at svabergfossenes særpreg består til en viss grad. Etter NVEs mening vil ikke kravet til minstevannføring være avgjørende for økonomien i prosjektet, som med gitte minstevannføring vil ha en utbyggingskostnad på rundt 2,5 kr/kWh basert på søkers tall.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Detaljerte planer skal forelegges NVEs regionkontor i Tønsberg og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang. Detaljer ved prosjektet som spesiell støydemping og miljøtilpasning av kraftstasjonen, vegger, landskapsmessige forhold, etc. vil ligge under denne post.

Forholdet til nyere tids kulturminner, herunder ev. behov justeringer av planer vil ligge under denne post.

Eventuelle terrengskader på grunn av anleggsarbeidet, må utbedres så langt som praktisk mulig.

Post 5: Naturforvaltning

Standardvilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen selv om det i dag synes lite aktuelt å pålegge ytterligere avbøtende tiltak. Eventuelle pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Andre merknader

Forholdet til plan- og bygningsloven

"Forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker" gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. NVE minner om at prosjektområdet er definert som LNF-område og at søker må avklare med kommunen spørsmålet om dispensasjon fra kommuneplanens arealdel. Kommunen har i denne saken vedtatt at det ikke er behov for en reguleringsplan.

Forholdet til forurensningsloven

Ingen av høringsuttalelsene har kommentert forholdene knyttet til forurensningsloven. Det forventes minimalt med utslipp. Fylkesmannen i Vest-Agder er forvaltningsmyndighet for eventuell tillatelse etter denne loven. Det må søkes spesielt til Fylkesmannen i Vest-Agder om utslippstillatelse i anleggsperioden.

Forholdet til fylkesplaner for små kraftverk

Naturvernforbundet krever at søknaden blir utsatt til fylkesvise planer for småkraftverk foreligger. Retningslinjene for utarbeidelse av fylkesvise planer legges snart fram. Det vil imidlertid ta litt tid før de endelige planene foreligger. NVE mener det ikke er aktuelt å utsette behandlingen av alle prosjekter til den fylkesvise planleggingen er avsluttet. Samtidig kan det være hensiktsmessig å utsette behandlingen av prosjekter som er lokalisert i områder med særlig planleggingsbehov, og som kan gi en dårlig forvaltning av vassdragsressursene og miljøverdiene i området samlet sett. NVE mener i likhet med de fleste høringsuttalelsene at strekningen mellom Eptevatn og Brådlandsvatn ikke har verneverdier som tilsier at dette prosjektet bør legges på vent.